

שאלה: אדם שמעיר חברו משנתו, או שמונע ממנו מלהירדם, האם עובר על איסור? ואם כן, מאיזה דין נלמד האיסור? והאם יש מקור למה שקוראים לזה העולם גזל שינה?

תשובה:

א.

בגדר איסור גזל כתב הרמב"ם (גניבה ואבידה פ"א) וז"ל: איזה הוא גזל, זה הלוקח ממון אדם בחזקה, כגון שחטף מטלטלין מידו וכו' עכ"ל. העולה מדבריו שגזל הוא רק באחד שגזל ממון או מזיק ממנו של חברו, אך בעניינו שאין כאן לקיחת שווה פרוטה, בפשטות לא שייך בזה דין גזל.

ובשו"ת שבט הלוי (חלק ז' סי' רכ"ד) נשאל בדבר מקור איסור זה, וכתב שאין איסור גזל אלא כאשר גזל חפץ שהגזלן ישתמש בו, אבל גזל שינה הוא רק מבטל תועלת מחברו. אך בהמשך דבריו מצדד שאפשר שזה לא גרוע מדין גזל שמביאה הגמ' בברכות (ו'): ששייך גזילה בברכת שלום, כלשון הפסוק 'גזלת העני בבתיכם'.

ב.

בשו"ת משנה הלכות (חי"ב סי' תמ"ד) האריך בעניין זה והביא מקור מדברי התוספתא (ב"ק פ"ג ה"ז) שיש שבעה מיני גזלנים וחלק מהם אינם בנקיטת חפץ, ולכן אף שאין מוזכר שם גזל שינה, אך מוכח ששייך דין גזילה גם באופן שאינו לוקח חפץ מהשני.

אבל מביא שם בשם המאירי (ב"ב כ:): וז"ל: חנות שבחצר יכול הוא למחות, כלומר אחד מבני החצר שרצה לעשות בביתו חנות יכולים השכנים או אחד מהם לעכב עליו ולומר אין אנו יכולין לישן מקול הנכנסים והיוצאים, אבל עושה וכו' בתוך ביתו ואינו נמנע מפני היזק שינה וכו' עכ"ל. א"כ מוכח שקורין לזה היזק שינה אבל לא גזל.

ג.

ובספר פתחי חושן (אונאה פט"ו הערה ג') כתב שאין האיסור משום דין גזל אלא מדין אונאה ומדין 'ואהבת לרעך כמוך'. (עיי"ש שהאריך בפרטי דינים אלו, והיכן הם שייכים)

ובשאלות ותשובות קרן לדוד (אורח חיים סימן י"ח) דן בזה שאפשר שהאיסור הוא מצד קל וחומר, שאם אסרה תורה צער בעלי חיים קל וחומר צער בני אדם.

וכן מובא בשם הגר"ח קנייבסקי שליט"א (דרך שיחה עמ' ק"ז) שאמר שגזל שינה הוא חידוש של בעלי המוסר, והוא רק ענין של חסד מדין 'ואהבת לרעך כמוך'. וידוע המעשה בר' ישראל סלנטר זצ"ל שפעם השתתף בחתונתו של אחד ממקורביו, ושהה שם עד שעה מאוחרת, ונשאר ללון באותו פונדק ולא חזר לביתו, בחששו שמא כשידפוק בדלת יעורר את השכנים.

ד.

ויש שהביאו סמך למה שקורין לזה גזל שינה מלשון הכתוב במשלי (פ"ד פסוק ט"ו) "ונגזלה שנתם".

גם בשם החפץ חיים מובא (החפץ חיים ופעלו ח"ג עמוד ק"ה) שהמעיר את חברו משנתו גוזל ממנו את מנוחתו וזה גזל שאין לו השבה.

להלכה: כל הפוסקים הסכימו שבודאי שייך בזה שום איסור, אם משום צער הזולת, אם משום חשש גזל, וע"כ בודאי צריך אדם לשים לבו שלא לצער חברו ולמנוע ממנו שינה.

וגם לעניין מה שהעולם קורין לאיסור זה גזל שינה, יש כמה מקורות לזה.